

Ildfisken

TIDSSKRIFT FOR NY LITTERATUR

NR. 12 • 1995

Ildfisken

Tidsskrift for ny litteratur

Nr. 12 • 1995

Redaktion:

Rolf Højmark Jensen og Carsten René Nielsen

Ildfisken udkommer tre gange årligt

Abonnement: 80 kr. årligt, 30 kr. pr. nummer i løssalg

(Priserne er inklusiv moms og forsendelse)

Ekspedition og redaktion:

Ildfisken, Vesterbrogade 24, 1.sal, 8000 Århus C

Tlf.: 86 12 79 67. Postgiro: 8 04 79 95

Udgivet med støtte af Kulturministeriets bevilling
til almenkulturelle tidsskrifter

Forsideillustration:

»Knæskade«

Signe Marie Gudrun Mouritzen

© Bidragyderne og Ildfisken

Århus 1995

ISSN 0906-5202

Jordslåede dage

Søndag

Vågner ved siden af Karina. Tømmermænd. Ryger en af hendes Look Light. Hun har snørestøvler på. Der ligger Pampers-bleer på gulvet. Ungen er hos sin far. Min pusher. Hun bevæger sig.

»Er du morgenfrisk?«. Jeg forstår ikke, hvad hun mener. Trænger til Cola og en joint. Der lugter af hengemt sved og sprut i lokalet.

»Ja lidt«.

»Jeg har det som om jeg er blevet revet i stykker«.

»Nå«.

»Det var en kompliment«, siger hun; smiler og rører ved mig. Jeg fører hånden ned mellem hendes ben. Kysser hendes bryster, der er faldet sammen af amning. Det er ikke behageligt og jeg har lyst til at gå. Alligevel knepper jeg hende kort, før jeg går ud og pisser. Hendes halvlesbiske veninde, der vist hedder Line, ligger på sofaen i stuen. Snorker. Orange hår. Det er en virus. Vasker mine hænder og ansigtet. Finder tøjet på gulvet. Læder og denim. Hvid tætsiddende t-shirt. Hun sover igen – uden støvlerne.

Ingen ser mig gå ud på gaden. Hele verden er dækket af glasskår. Køber cigaretter og Cola i en døgnkiosk. Overvægtig pige i jeans og sweatshirt. Tager en omvej for at komme uden om Mariannes gade.

Min pusher hører Sepultura – brasiliansk heavy. Hans kæreste, Sanne, Janne, eller sådan noget, sidder med ungen. Stank af tjald.

»Ta' ham med ind i soveværelset«, siger pusheren, som jeg engang har spillet sammen med i et punkorkester der hed Toxic eller Interzone, men han husker det ikke. Han mixer. Gulvet er fyldt med kattehår. Vi drikker kaffe.

»Hvorfor kommer du aldrig mere på Stedet?«, spørger jeg for at sige noget.

»Jeg kan ikke holde de mennesker ud«. Ungen græder inde i soveværelset.

»Det er sgu da dine venner«. Jeg prøver at smile. Huden strammer i ansigtet.

»Gu er det sgu da ej. De har kraftædeme allesammen kneppet min kone. Jeg har lyst til at tæske dem«. Han råber næsten.

»Nå. Det havde jeg ikke lige tænkt på. Det kan jeg godt se«. Kigger på ham.

Han er for skæv til at fokusere. Vi ryger. Luften får en vandet konsistens. Jeg køber for 100 kroner. Det sidste hash før jeg holder. Jeg går hjem. Nu er der hældt tyk spildolie ud over glasskårene. Spiser Kellogs Cornflakes. Opvasken er for absurd. Ser »To Live and Die in L.A.« på videoen. Willem Dafoe har et godt fjæs. Punchline: »Your taste is in your ass Max, and I don't like the way you look«. Jeg ryger. Falder i søvn.

Mandag

Ingen post. Tygger fire Panodil. Det eneste jeg har. De er bitre, men virker mens jeg går. Træerne springer ud. Morgenmad på Enggaards Cafeteria. Rundstykker med ost og rullepølse.

Motionscenteret. Førtidspensionister og arbejdsløse pumpevrage. Bruger 45 minutter. Koncentrerer mig om ryg, skuldre, arme og bryst. Lokalradioen kører med Bryan Adams. Får det aldrig ende. Smerter i lungerne. Svømmer 30 baner, inden jeg får krampe. Nedstirrer en gammel bøsse i saunaen. Så det kolde styrt: Ellers får man hængerøv inden man bliver 40. Husker ikke hvem der sagde det.

Møder min ven Søren på vejen hjem. Han er lige stået op. Har nok haft natturnus på værftet.

»Har du hørt noget?«, spørger han.

»Nej ikke endnu. Hvor meget er det oppe på?«.

»40 procent flere timer end planen. De taler om nye folk inden 14 dage. Er du klar til at stå op klokken lort om natten?«, siger han og smiler skævt.

»Ses«, siger jeg. Løfter hånden og går.

Vasker op og gør rent. Pudser min lilletromme og spiller marchtakter i off-beat, indtil naboen banker på rørene. Kedsomheden er dræbende. Har lyst til at ryge. Mælkesyren tynger i kroppen. Falder i søvn og vågner først på aftenen. Barberer mig så bakkenbarterne står skarpt, og spiser en »A1« fra Kina-grillen, mens jeg ser »Wings of the Luftwaffe« på Discovery-kanalen. Tænker på Marianne. Prøver at læse Steven King, men ordene glider ud for mig, og jeg er for vågen til at sove. Går på Børsen, den lokale bodega.

En fyr der hedder Lasse er der. Lillebror til en gammel ven fra østbyen. Han sidder med en anden fyr i flyverjakke og de spiller D.A.D.-numre på jukeboxen.

»Allan mand«, siger han til den anden fyr, »det her er Rolf. Han kørte sammen med min storebror ude i østbyen dengang«. Lasse slår ud med hånden og smiler. Han der hedder Allan nikker uden at løfte hovedet fra sin Blå Thor.

»Hvordan har din bror det?«, spørger jeg.

»Kriger? Han er sgu blevet borgerlig. Stilladsarbejder. Kone og barn og villa og vovse mand. Der er ingen håb«, siger han og griner.

»Hva' med dig?«, spørger jeg.

»Jeg har lige været inde at sidde. Biltyveri mand. 14 dage«. Lasse taler hurtigt.

»Hva' skete der?«.

»Mig og Allan åbner den her BMW mand. Så bliver vi standset ude på omfartsvejen. 180 i timen. Helt vildt. De ta'r os med ind på gården og så spørger de hvorfor dørene er brudt op i begge sider ik'. Jeg siger så til manden: Vi sku' sgu da se hvem der var hurtigst mand. Du sku' bare ha' set ham i fjæset«. Lasse griner. Vi taler videre. Drikker. Ham der hedder Allan går. Jeg ved ikke hvorfor jeg er her. Bliver fuld. I udkanten af billedet er Marianne ved at drukne. Vi drikker videre. Det er en kemisk succes. Spørger Lasse om han har transport hjem. Tilbyder ham sofaen. Han siger det ordner sig. Jeg tænker på den sidste bil jeg stjal: »Alfa Romeo, Rolf. Det er det eneste der dur«. Mig og Kriger på speed. 14 dage i skyggen. Går hjem. Surfer gennem tv-kanalerne. Ingen porno. Har ikke TV 1000, men kan se den på oversigtskanalen sammen med 15 andre stationer i små felter. Onanerer til en pornofilm på størrelse med en cigaretpakke. Det tager lang tid.

Tirsdag

Drømmer for første gang i fire måneder. Selvom det kun er 36 timer siden jeg røg. Sort-hvidt, på ridset cellouid. Widescreen. Første gang er det altid sort-hvidt. Tre delfiner i svømmebadet. Leger dovent. De har pot-tchai i plasmaposer surret fast på ryggen med gaffatape. Droppet går ind i rygsøjlen og de griner, så man kan se de små skarpe tænder. Da jeg slår øjnene op, er fjemsynet tændt på oversigtskanalen uden lyd, og jeg har indtørret sæd på maven. Stadig ingen post.

Tager motorcyklen frem og samler karburatoren. Tænker på Marianne da vi kørte op til kysten i efteråret: »Jamen jeg føler ikke det samme for dig«. Jeg får kvalme. Sætter motorcyklen ind. Går.

Marianne åbner døren på klem.

»Hej Rolf. Jeg har altså besøg lige nu«, siger hun.

»Jeg ville bare hente min reserve-styrthjelm«, siger jeg.

»Jeg henter den til dig«, siger hun og lukker døren næsten helt i og går. Fem sekunder passerer. Jeg skubber døren op og følger efter hende ind i lejligheden.

I stuen sidder en ung fyr med rulleskøjter på. Jeg tror han hedder Palle. »Hej Rolf«, siger han. Der er tændt stearinlys. Jeg nikker og stirrer på ham, der sidder og fumler med sine cigaretter, prøver at stirre igen, og så til sidst kigger ud af vinduet. Marianne kommer ud af soveværelset. »Her«, siger hun. »Tak«, siger jeg. Hun bliver stående, kigger på døren. »Hej«, siger jeg. Hader mig selv.

Solen skinner. Ray Ban-vejr. Kan stadig mærke hendes duft i kroppen. Klokkeren er tre og jeg trænger til øl. Går på Stedet, hvor der høres døds-trash og belysningen er utilstrækkelig. Folkene er en del af møblementet. Der føres de sædvanlige samtaler, af folk der har set for mange splatter-film:

»Altså han slog hende så hun døde. Så voldtog han hende – men der vidste han altså ikke at hun var død. Kan du se det for dig? Hvad skal man så dømme ham for?«. Det er en ung fyr der taler. Skaldet, på nær en lang fedtet hestehale, der slasker ud af baghovedet på ham. Vel en slags grunge-æstetik. Jeg tror han går på universitetet, eller også er det ham der tror det. Anden fyr i slasket sort tøj:

»Var det ham der kom i behandling og så viste de ham voldspornofilm med børn og glatbarberede dyr, og hver gang han fik jern på, så sprøjtede de amoniak ind i næsen på ham?«. Tredje fyr med etno-tatoveringer:

»Hold da kæft, jeg får sgu da også jern på når jeg ser sådan noget«. Kunne de bare finde på noget nyt. Jeg nikker til en fra Mariannes slæng. Ung pige der hedder Barbara. Hendes far er advokat. Har haft ham som beskikket forsvarer på min første og eneste ubetingede. Det ved hun ikke. I efteråret havde hun langt kastaniebrunt hår. På køleren af en rød Honda Civic i Korsgade. Jeg kommer til at smile: Med godt skal ondt besvares. Nu har hun blåviolet plyshår og Dr. Martens. Diskuterer med en anden pige om en bestemt fyr er vegetar, veganer eller anarkosyndikalist. Stedet er et spejlkabinet. Jeg sidder her nu og samtidig kan jeg både se og høre mig selv for 10 år siden. Nærmer mig et bronze-bryllup. Værdiløst metal. Prøver en strøgtur. Menneskeheden går mig på nerverne, når jeg ikke er skæv. For meget joggingtøj. Skifter til Cafe Månen. Lillian er der. Kender hende fra gamle dage. Hun arbejder som telefonist nu. En meget smuk pige. Klæ'r sig flot, men det virker som om hun er sammen med en deltids-alkoholiker, der hedder Morten. Jeg spiller billiard med ham. Han har penge. Jeg vinder øllet.

Onsdag

Drømmer i farver. Samme drøm som tidligere, nu er det bare Marianne der kører motorcyklen ud af den der perfekte asfaltvej, med mig bagpå. Men så pludselig

kører hun ud over rabatten og ind i skoven. Fuld knald mens hun skriger hysterisk. Vågner da vi rammer et træ.

Motionscenteret. Bliver ved indtil jeg får et anfald af slimhøste. Store klumper. Afvæningssymptom. Sniger mig til et kig i spejlet. For bleg men slank. Tilpas muskuløs. Varen er der ikke noget i vejen med. Køber ind, spiser. Det er kedeligt. Bliver liderlig. Skulle være ren nu ifølge videnskaben. Overvejer hvad der er billigst: At ryge hver dag eller dyrke sex. Regningerne er for forskellige så jeg når ikke noget klart standpunkt og går op til Trine, selvom jeg tror, hun er begyndt at kneppe med Claus efter mig. Men hvad fanden, alle knepper med Claus.

»Har du fået en ny kæreste?«, siger hun, mens hun vimser rundt i næsten ingenting.

»Nej«.

»Godt, så ved man hvor man har dig. Måske skulle du have holdt dig til mig«. Hun sætter sig overskrævs på mig. Konturerne er meget skarpe.

»Jeg går ikke ind for tilbedelse«, siger jeg.

»Jeg har aldrig bedt dig om at tilbede mig«.

»Ikke? Måske var det ikke det jeg mente«.

»Bliver du stadigvæk liderlig når du ser mig?«, siger hun og kaster overkroppen bagud, så de der faste bryster står lige frem. De har været mine i tre måneder og jeg har aldrig set dem uden at være skæv. Jeg er liderlig. »Ja«, siger jeg.

»Jeg elsker dig ikke længere«. Hun smiler.

»Nej selvfølgelig ikke. Vi var også altid bedre til det andet«.

»Det er der også andre der kan«.

»Jeg ved det. Jeg ved det. Måske sku' du hoppe af så jeg kan drikke den der kaffe«. Hun bliver siddende.

»Jeg havde også andre mænd, da jeg var sammen med dig«.

»Nå«. Jeg tænder en cigaret og får fat i kaffekoppen. Drikker. Sætter koppen ned på gulvet. Giver hende resten af cigaretten. Begynder at tage trøjen af hende mens hun ryger.

Samler resten af motorcyklen sidst på eftermiddagen. Kører ud til de tomme veje ved værftet og justerer bremsen. Fyrer den af langs havnekajen. Når op på 140. Alt lyder fint. Den brøler. Tager hovedvejen nordpå for at blæse maskineriet grundigt igennem. Det er ikke med vilje. Havner ved samme kyst oppe nordpå. Samme forbandede strandgrill, sikkert med samme dårlige kaffe. Det er ikke med vilje. Ryger cigaretter. Spyttter i sandet. Kører hjem igen. Standser i det

sving hvor Aske fik revet armen af i en mejetærsker, så den hang og dinglede i en luns kød mens blodet sprøjtede. Græsset virker frodigt. Det er ved at blive mørkt. Kører gennem Mariannes gade på vej hjem. Der er lys i hendes vinduer.

Torsdag

Vågner tidligt. Kan ikke huske drømmene, men ved de har været der. Føler mig helt klar i hovedet for første gang. Dét er det farlige punkt. Ingen humor tilbage. Hører Buzzcocks »Singles Going Steady«. Stadig verdens bedste plade. Prøver at tænke på hvad det betyder, hvis jeg skal ud at svejse igen. Treholds-skift. Der er nok i ordrebogen til syv eller otte år. Jeg kan ikke komme i tanke om noget. Andet end pengene. Drikker kaffe.

Åbner døren da posten kommer op af trappen. Han ser forbløffet ud og prøver at kigge forbi mig ind i lejligheden. Ingenting. Et brev fra en ungdomsskole, hvor jeg har været til afretning. 15 års jubilæum. Fortæl mig om det.

Strammer motorcyklen efter. Kører op på parkeringspladsen bag handelsskolen. Finder en gammel Opel uden tanklås og tapper den. Kører.

Ud på landet. Solskin. Den ligger godt i svingene. Aske bor hos sin storesøster Petra, der har et økologisk hønsebrug. Hun var min kærlighedsgudinde, og jeg har praktisk taget svejset hele det hønsebrug sammen, i det man vel kalder min ungdoms sommer. Kører ind på gårdspladsen. Hun kommer løbende hen til mig fra en af staldbygningerne, med det der store røde hår, der har fået de første grå strejf, siden jeg så hende sidst. Det griber mig om hjertet.

»Rolf for helvede«. Hun omfavner mig voldsomt og holder fast. Vi står og taler længe om bedriften, svejsningerne, de tre børn, køkkenhaven. Pludselig flænses et brag gennem luften omme fra den anden side af stuehuset. »Hvem fanden er det?«, bliver der råbt.

Aske er henslængt i en liggestol midt i solen, allerede brun. De store ar lyser hvidt ved venstre skulder og i flager hele vejen ned langs flanken.

»Rolf mand«. Han spærrer øjnene op. Griner. Den visne arm ligger på maven. Han lader jagtriflen. Bruger også venstre hånd, der stadig fungerer fint. Jeg kan se svedperlerne vokse, hver gang han bevæger sig. Det hviner i nervetrådene, der blev revet over ved ulykken og nu ligger blottede inde i rygsøjlen. »Jeg kan ikke ramme«. Han stirrer ind i solen, så på mig. Øjnene skinner af sprut. »Der er sgu for varmt Rolf«, siger han ud mellem tænderne og ryster på hovedet.

»Ikke nok morfin?«, spørger jeg.

»Det virker ikke længere«. Han smider riffelløbet over på en havegrill, der står ved siden af liggestolen. Læner sig ned og sigter, skyder. Spejder længe efter en effekt, mens sveden løber på hans krop. Jeg venter. Det er hans show.

»Jeg passer børnene om eftermiddagen«, siger han og kigger tomt frem for sig. »Den store ligner dig mere og mere«. Det kommer langsomt mens han drejer hovedet over mod mig. Det er en gammel, tavs tanke. Vi ser længe ind i øjnene på hinanden. Så griner han og tager en slurk af den mikstur han har ordineret sig selv. Hjemmebrændt sprit med vand: »Jeg brænder nerverne«, siger han og viser mig sin venstre underarm. Fyldt med friske brandmærker. Han lader folk på den lokale kro slukke cigaretter på den for en femdobbel cognac.

Petra kommer med vodka og juice til mig. Vi drikker og taler. Jeg giver ham en tur på motorcyklen. Han kører. Jeg passer koblingen. Vi når punktet af sammensmeltning og kører 160 på hovedvejen, mens han hujer. Da vi kommer tilbage, går han storskrydende rundt som en levende gud. Petra smiler, når hun kigger på os. Børnene kommer hjem. Den store ligner mig virkelig. Vi spiller bold på gårdspladsen. Jeg giver dem ture på motorcyklen. Vi spiser vegetarmad, drikker vin.

Jeg får tårer i øjnene, da jeg kører hjem. Slår visiret op. Det er bare vinden, tænker jeg.

Tager til koncert på Stedet. Hård landing. Tysk hardcore-orkester. Søren er der.

»Alt for mange akkorder«, siger han, »ikke som dengang vi spillede«. Jeg nikker. Den eneste der er ældre end os er John. Hof-ideologen, kalder jeg ham. Han taler til advokatdatteren Barbara. Siger noget i stil med:

»Hvis man definerer civilisation som noget positivt og ordet dyr som noget negativt, så er mennesket et civiliseret dyr, der er let at korrumpere og som villigt lader det ske med sig, hvis lejligheden byder sig til. Den eneste grund til, at vi, i vores del af verden, overholder hele det regelkompleks, vi har opbygget, er, at vi – altså den enkelte af os mennesker – er bange for, hvordan det ville gå os selv, hvis vi gav os i anarkiets vold«. Hun nikker. Er det her et flash-back, spørger jeg mig selv.

Bygger videre på min eftermiddagsbrandert, men taber tråden. Er ikke vant til udelukkende at drikke. Tænker på hvem i lokalet, der ikke har været i seng med hinanden, men det er ikke morsomt. Går videre på Power Station, da Stedet lukker. Bliver meget fuld. Marianne er der ikke. Går ud for at få luft. Ser Palle. Han har rulleskøjter på. Slår ham en gang i ansigtet, men han falder ikke. Nogen

råber. Slår ham i maven og ansigtet igen. Nogen nærmer sig. Jeg vender mig om. De trækker sig væk. Går ind og drikker videre. Husker ikke mere.

Fredag

Knoerne er smadrede. Dræbertømmermænd. Halvsover hele dagen i et hav af paranoia. Spiser. Ser tv. Går i bad. Barbering. Rent tøj. Tvinger mig selv til at gå på Power Station klokken tre om natten. Pinligt ædru og uden mønt. Man skal lade sig se umiddelbart efter. Står ved baren og stirrer folk ind i øjnene. Er der andre muligheder? Ingen taler til mig. Ingen under 28 år hilser. Bartenderen er et tidligere bekendtskab. Hun giver mig isvand med citronskiver. Jeg føler mig som en mand, der har kræft og nu har fået konstateret smitsom leverbetændelse. Pigerne er meget unge. Der bliver spillet Breeders. Får øje på Palle. Han ser ikke godt ud. Karina kommer op til mig.

»Hvad drikker du?«, spørger hun.

»Hvor er knægten?«.

»Hos min mor«.

»Dobbelt vodka og Tuborg«. Hun bestiller og rykker tættere på. Jeg drikker. Tager hende på låret. Hun bestiller igen. Jeg drikker. Hun kysser mig. Får øje på Barbaras blåviolette hår. Hun sidder på skødet af Claus og stirrer på mig.

»Skal vi gå?«, spørger Karina.

»Vi er gået«.

Det er svært at røre ved hende. Jeg går ud på badeværelset og låser døren. Står længe og kigger på mig selv i spejlet. Da jeg kommer ud igen, har hun rullet en joint. Jeg stiller mig ved vinduet. Kan høre den knitre, mens hun tænder den og så en sødlig duft. Konstaterer per automatik, at det er god hash. Hun står ud af sengen og kommer op til mig. Læner sig ind mod mig og rækker jointen frem: »Ryg nu. Så skal vi elske«. Det er ligemeget. Jeg ryger den. Det er ved at blive lyst. Nu er hun der slet ikke og jeg elsker med noget meget smukt, mens jeg betragter mig selv og det er en dans i fløjl. Jeg græder.

Lørdag

Vågner ved siden af Karina. Hun trækker vejret jævnt. Der er overskyet. Ingen drømme. Undgår at se på mig selv i spejlet da jeg pisser. Vasker op uden at larme. Laver kaffe, men den smager mig ikke rigtigt. Hun sover stadigvæk. Jeg trækker tæppet op omkring hende. Går hen til min pusher uden omveje. Lillian er på vej

ud af døren med halvtøvlerne i hånden. Telefonister arbejder på alle tider. Jeg sætter hånden imellem, så hun ikke smækker. Hun ser absolut godt ud. Hun smiler forsagt og tysser på mig.

»Er han der?«, hvisker jeg. Hun nikker.

»Lad være med at sige til nogen at jeg har været her, vil du ikke nok Rolf?«.

»Det skal jeg nok«. Hun kysser mig på kinden.

Han ligger på sengen, helt væk. Der er halvliters dåser med Faxe Fad i køleskabet. Jeg tager en. Den smager fint. Jeg laver en kop kaffe til ham og går ind i soveværelset. Før jeg sætter mig bruger jeg foden til at skubbe de brugte kondomer ind under sengen. Han åbner øjnene.

»Hej mand. Jeg har sgu drømt«, siger han tonløst. Ser perpleks ud. Jeg giver ham kaffen.

»Hvad har du drømt?«.

»Jeg drømte sgu, at jeg var sammen med Lillian«.

»Var det godt?«.

»Ja for helvede. Ved du hvad Rolf, hende har jeg altid gerne ville være sammen med«. Han stirrer frem for sig. Ryster på hovedet. Slubrer af kaffen. »For helvede«, siger han.

Der går lidt tid. Jeg drikker min øl.

»Hvordan er du kommet ind?«

»Døren stod åben«.

»Det var satans. Jeg kan slet ikke huske igår«. Han ryster på hovedet igen. »Længe siden du har været her«. Han rækker ud efter sine værktøjer, for at rulle os en morgenjoint. Kundepleje. Jeg kigger på hans trænede manøvrer. Det virker så naturligt.

»Jeg er holdt op«, siger jeg så.

»Virkelig? Kan det gå?«.

»Det ved jeg ikke. Måske. Jeg håber det«. Jeg tømmer min øl og rejser mig. »Vi ses«.

»Ja okay. Held og lykke«.

»Tak«.

Går ned i parken. Ligger på ryggen. Der er vindstille. Højere oppe svæver skyerne hurtigt forbi, mens de skifter form. Måske kommer der regn. Jeg kniber øjnene sammen. Ryger en cigaret. Laver røgringe.

Magdalene Kidholm

Jeg river korsets tegn,
skyerne sprækker
over mit bryst.
Det er blevet vinter
og englene sprøjter ud
over isen skøjter de
tallet 8 ind
i min bevidsthed,
jeg må være stille.

Stille som bækken og
de blå blomster,
den rislen
gennem min rygsøjle.
For isen knitrer
som vulkan i snebolde
jeg former
den ene efter den anden.

Det er blevet
æslernes tidsalder,
jeg bøjer i sneen
og beder Gud forlade mig
mine synder
er uden tilgivelse.

Vi er endelig kommet til verden,
siger fiskene
og trækker linen ned og ud
med fiskermanden og alle hans børn
som en ujævn hale efter sig, danner de
en anderledes kæde,
hovederne dingler halvvejs tilbage
og frem med fødder og
ben fletter sig ind i hinanden
som begyndelsen til havfrue
haler og hår lysgløder i vandspejlet
mod en fløv himmel.

Svømmetime

vi kaster
de irrede mønter
i oldtidens brønde
og gemmer
et ønske i hjertet

det er dig
der hopper i
med benene først,
drejer rundt
og dykker mod dybet
gennem vandet
og de underjordiske gange
til skatkammeret
hvor trolden sover
rævens søvn
mens jeg
tager telefonen
og drejer 112

du danser
bag sommerens morgen

Den forstenede have

de myldrer
ud af statuens ryg
løfter
marmorkugler
af dens hænder
og kaster dem
gennem ansigtet
mod rummet
hvor
de flækker
en enkelt sky

de danner
en flammende ring
danser og
skråler
med vidtåbne struber

da alt
atter er aske
bliver stenstøtten
et menneske

Verden består af historier

Interview med Mads Brenøe

Mads Brenøe debuterede i 1993 med novellesamlingen *Så megen vrede*. Siden har han udgivet endnu en novellesamling, *Det mørke*, i 1994, og romanen *Victors Victor* er under udgivelse. Brenøe karakteriserer selv ironisk romanen som en »popsang« skrevet med »løse håndled«, der kunne have haft titlen *Ung kærlighed i halvfemserne*. *Victors Victor* handler – som titlen antyder – om fiktioner og selvscenesættelse, halvfemsernes popkultur, men er også historien om en ung mand, der forsøger at orientere sig i en helt uoverskuelig verden, præget af massemediernes inferno af nyheder og billeder.

Sideløbende med sit forfatterskab arbejder Brenøe som musikanmelder på *Dagbladet Information*.

Brenøes forfatterskab er omtalt og omdiskuteret: En dansk Bret Easton Ellis er han blevet kaldt, fordi et par af novellerne i *Så megen vrede* rummede de mest grusomme og udpenslede beskrivelser af vold, der hidtil er set i dansk litteratur. Volden – den fysiske såvel som den psykiske – er nok et iøjnefaldende træk ved novellerne, men ser man bort fra den, er der to ting, der falder én ind som tidstypiske træk: Formbevidstheden er meget tydelig, komposition og sprog er selvstændige fortællelementer, og motiverne relaterer sig til områder, som dybdepsykologien traditionelt har beskæftiget sig med: Perversioner, fortrængninger, traumer osv..

Brenøe udvikler og fornyer i sine to første

novellesamlinger det psykologiske portræt i dansk prosa ved at afsøge grænserne for, hvor nærgående man kan skildre mennesket. I den forstand skriver Brenøe sig ind i den realistiske, psykologiske tradition som bl.a. J.P.Jacobsen, Herman Bang, Martin A.Hansen, men også væsentligt nyere, formeksperimenterende forfatterskaber som Peer Hultberg og Jens-Martin Eriksen er eksponenter for.

– Kan du karakterisere dit forfatterskab i forhold til den øvrige nye prosa herhjemme? Hvilke slægtskaber og inspirationskilder har du?

– Jeg er 27 år, og jeg tror i virkeligheden, jeg hører til en generation, som ikke er begyndt at skrive endnu. Det bliver mere interessant at sammenligne mig med nogen om fem år. Men jeg kan da godt se, at der er lighedspunkter forskellige steder: Den lidenskabeligt dissekerende stil, Solvej Balle har, kan man også finde hos mig; på en anden måde, men man kan godt sammenligne os, hvis man vil. Kirsten Hammann er en af mine nære venner, så vi påvirker hinanden hele tiden, men meget indirekte. Ellers sammenligner jeg mig med Michael Kvium og *The Poets* – der desværre ikke fungerer for tiden – i måden at tænke håndværk og skønhed sammen på. I den håndværksmæssige tilgang til materialet minder vi klart om hinanden. Og så kan jeg jo også se, at *Så megen vrede* i sin tone minder om nogle af de kolde amerikanere: Ellis, som jo altid bliver nævnt i forbin-

delse med mig, men faktisk mere om Hubert Selby Jr.s *Last Exit to Brooklyn*. – Og da jeg så Peter Greenaways film, *Kokken, tyven hans kone og hendes elsker*, var jeg jo høj i fjorten dage efter.

– *Hvad fascineres du af?*

– Som privatperson har jeg en stor fascination af det, jeg kalder fascistoid kunst – forstået som noget, der kun skal kunne én ting. Nemlig at ramme én med f.eks. skønhed, vemod, storhed, sejr eller tab. De store følelser, som – fordi de ikke beskæftiger sig med noget som helst andet – kan ramme én meget hårdt, synes jeg er dybt fascinerende.

– *Det vil sige, at i sammenstøddet mellem det smukke og det hæslige, finder du sanselighed og paradoksalt skønhed – for eksempel i Peter Greenaways film, men også hos Troels Bech i Poets, når han sætter akkorder sammen med støj – som du forsøger at skrive frem i dine egne tekster. Altså: det kan være stille, og så kommer der støj? Det kan være smukt, og så kommer der noget hæsligt?*

– Nej. Sådant kan man ikke sige det, det er at tage virkning før årsag. Nej, det er jo ikke sammenstøddet, man skriver på; det er det, man skriver med. Det, man skriver på, er jo en eller anden nysgerrighed, dybest set en trang til at erkende. Altså at krænge nogle ting ud af livet, som man vil se nærmere på. Det er dér, det primære brændsel ligger.

– *Du debuterede i 1993; det ondskabens år i dansk kunst. I de seneste par år har kunstnere som f.eks. Lemmerz, Brinch og Brammer med stort held provokeret kunstinstitutionen og måske især offentligheden. De unge vilde sagde ellers i firserne, at provokationen var en død sild. Dit forfatterskab – eller rettere: nogle af dine tekster – virker også provokerende på*

mange mennesker. Kan du identificere dig med den trend, som blev kaldt »det onde« i mangel af bedre? Tror du, dit forlag i sin tid kunne se, at her var der noget, der var oppe i tiden?

– Nej, det tror jeg ikke.

– *Man kunne også spørge, om du kan identificere dig med den kombination af koncept og provokation, som f.eks. Lemmerz benytter sig af?*

– Nej, det kan jeg slet ikke; jeg er et helt andet sted. Det kan godt være, at det for andre ser ud som om, jeg har en slagplan, men det er slet ikke tilfældet. Når jeg sidder foran computeren, eller bruger tre uger til at gennemtænke et problem og bare går og spekulerer og ser helt mærkelig ud i hovedet, tænker jeg jo ikke på, at der er noget af det, der en gang skal anmeldes. Det er der slet, slet ikke plads til. Måske er jeg for talentløs til at have et overblik over det, men det er altså stoffet, der bekymrer mig; det er stoffet, der gør ondt og som jeg kæmper med.

– *Så provokationen er ikke noget, du kalkulerer med, når du arbejder?*

– Nej, overhovedet ikke. Jeg synes, provokation er ret uinteressant for i det øjeblik, man provokerer nogen, har man allerede skubbet dem fra sig; så er der lukket for en dialog. Og jeg vil jo gerne have, at folk læser mine bøger. Og slås med dem.

– *Og så alligevel: To af Så megen vredes noveller, »Eva« og »Løsladt«, rummer meget udpenslede voldsscener. Jeg ved, at mange ikke kan holde ud at læse disse historier, fordi voldsscenerne simpelthen er for stærke. Hvorfor er det nødvendigt for dig at skrive så udpenslende om såvel den fysiske som den psykiske vold?*

– Det er det, fordi jeg, når jeg har fundet en historie, skubber tingene ud i deres yderste konsekvens. Det gør jeg i alle historierne. Den af-

sluttende historie i *Så megen vrede*, »Hav«, er skubbet ud i sin allermest tavse konsekvens. Den giver næsten ikke noget fra sig, kun lige præcis så meget, at man kan tale om, at det muligvis er en novelle, men selv dét er faktisk et spørgsmål. Den står som afslutning i novellsamlingen, så derfor bliver den læst som novelle, men man kunne sagtens stille spørgsmålstegn ved, om den overhovedet er en novelle. Det samme gælder novellen »Eva«, der skildrer bøddel-offer forholdet: Mit udgangspunkt var at skrive om kærlighed mellem offer og bøddel i en tortursituation. Jeg så en gang i *Politiken*, at det var vanskeligt at resocialisere torturofre, fordi de nærede en dyb loyalitet overfor deres bødler. Det var utrolig svært at få dem gjort psykisk stabile. Dét forhold blev kerne i mit projekt; det mystiske punkt som jeg drejede min historie rundt om. Derfor skabte jeg den værst tænkelige bøddel, man overhovedet kan forestille sig – man skal sikkert til virkeligheden for at finde nogen, der er værre – og det mest hjælpeløse offer, jeg kunne komme i tanke om: En overvægtig, kærlig kvinde. Og så skubbede jeg det helt ud, til det ikke kunne komme længere.

– *Når man ser på »Eva« og »Løsladt« i et dansk, litteraturhistorisk perspektiv, rummer de jo den mest udpenslede vold, vi har set endnu. Alene det faktum er nok faldet mange for brystet. Og det betyder som sagt, at nogle ikke kan læse novellerne igennem?*

– Det er klart, og det bliver også en del af novellerne, at de er ulæselige for nogle mennesker. Det ser jeg ikke noget litterært problem i, snarere tværtimod: Jeg synes, det er slemt, hvis en bog er ulæselig, fordi den er dårligt skrevet eller kedelig, men jeg synes ikke, det er slemt, når den er ulæselig, fordi den har et stof, man

ikke kan bære.

– *Så du ønsker altså ikke at chokere dine læsere bare for chokkets skyld?*

– Nej, nej, hvorfor skulle jeg det? Nej, jeg prøver at skrive mine historier så godt som muligt og bruge de virkemidler, der gør historien så gennemsigtig og konkret som muligt. En del af mit projekt har altid været at rense mine historier fuldstændig for tidsangivelser, stedsangivelser, personlige præferencer, politik, aktualitet, moral – alle de ting, som kommer til at fungere som støj på linien til modtageren. Og når det er lykkedes bedst, betyder det også, at man kan lægge en hvilken som helst historie ned over den. Man kan læse den på ufattelig mange måder, fordi den kun er drevet af en indre logik ... når det er bedst vel at mærke.

Da jeg hørte om filmen *Henry – Portrait of a Serial Killer* tænkte jeg: »den må jeg godt nok se«. Men den havde bare ikke noget portræt, som jo er det interessante; der var kun »the serial killer«. Der er ét sted i den film, som er interessant: Det er der, hvor Henrys ansigt krakelerer, mens han siger »mor«. Der kigger man ned under overfladen. Jeg er blevet beskyldt for at spekulere i vold, men det kan man snakke om i *Henry ...*, den film rummer vold for voldens egen skyld, og så bliver det fuldstændig uinteressant! På samme måde er sex i sig selv ikke interessant i kunst. Det er interessant, hvis det er med til at fortælle en historie og behandle en konflikt. Ellers bliver det jo til porno, og porno har sin rolle, men den er ret begrænset.

– *Men der er jo megen sex i dine noveller?*

– Ja! Det skyldes to ting: Dengang jeg begyndte at øve mig i at skrive og arbejde mig hen imod at blive bedre, tænkte jeg med skræk på den dag, hvor det blev nødvendigt for mig at have et samleje med i en historie. Jeg var sim-

pelthen bange for det og tænkte: »Det ka' jeg sgu' ikke – sidde og skrive om noget så intimt, og som der er skrevet så meget af«. Et andet problem var, hvordan jeg skulle få det seksuelle ind i en litterær proces. Men da jeg så første gang gjorde det, fordi det blev nødvendigt, viste det sig, at jeg havde ufatteligt nemt ved det. Og desuden kunne jeg bruge det til vildt meget. Så når der er meget sex med i mine historier, skyldes det en vis lettelse over, at jeg overhovedet er i stand til det – som jeg selvfølgelig er kommet mig over!

I dag er grunden først og fremmest den, at der er visse situationer, visse ting, som man kan bruge til enormt meget. Hvis vi tager et af samlejerne i *Det mørke* mellem mand og kone, så ligger hele historien faktisk indlejret i det samleje. Det hele står der. Man kan simpelthen sige så mange ting med et samleje – det være sig et mislykket samleje, et ønsket samleje eller et forløjet samleje. Det kan bruges på mange måder, fordi seksualiteten er en så central kraft i vores liv, at den påvirker os på alle niveauer. Alle niveauer er inficeret af sex! Og det vil sige, at man i beskrivelsen af et samleje mellem mand og kvinde kan tale om alle niveauer på samme tid. Derfor bruger jeg det meget.

– *Den seksualitet, der er i dine fortællinger, er udpræget maskulin. Der er en klar brutalitet forbundet med seksualiteten hos dine figurer; en seksualitet, hvor kvinder nogle gange fornedres, er meget tydeligt til stede i Det mørke?*

– Altså, jeg skriver det, der er nødvendigt for min hovedperson og for historien. Hvis en kvinde frastødes af mine historier, fordi de er ubehagelige, jamen, så har hun ikke forstået, at det her, det er et stykke litteratur, som beskæftiger sig med menneskelige relationer ... også de ubehagelige sider! Man kan ikke snakke om

seriemordere uden at snakke om mord. Man kan næsten heller ikke snakke om mennesker uden at snakke om sex. Og de mest interessante historier er – af uvisse grunde – som regel de lidt sortere i det. Jeg mener, man sidder jo ikke og fløjter til *Hamlet*, vel? Og noget af det mest interessante sex er dårlig sex. Det er utrolig interessant rent kunstnerisk set, fordi det vælter op med stof! Alt det, der ellers er gemt væk, slår pludselig op i lys lue! Mens god sex i bedste fald er kedsommeligt. Kærlighed er kompleks. Men lykkelig kærlighed vælger en masse ting fra. Den idylliserede del af kærligheden tager Hollywood sig af, og jeg slukker, for det er sgu' for kedeligt. Der er ikke noget mere kedeligt end kærlighedsfilm, de ender altid lykkeligt!

– *Når du arbejder med seksualitetens mørke sider, er det så et spørgsmål om at finde frem til en autencitet, en ærlighed, nogle områder af kærligheden som ikke er vulgariseret af Hollywood? Søger du en ny synsvinkel på kærligheden?*

– Ja, jeg vil sige, kærlighedslivet er tit mit middel; mit mål er et andet. Målet er at beskrive sider af mennesket og prøve at finde nogle af de sider, som er klart indlejret i alle mennesker, men som aldrig bliver brugt i det civiliserede samfund. Det er tit de fortrængte følelser, som påvirker os. Vi er alle sammen potentielle mordere, voldtægtsforbrydere osv.. Vi har alle sammen følelser og egenskaber, som for 99,9 procents vedkommende aldrig nogen sinde kommer til udfoldelse og heller ikke skal komme til udfoldelse. Men fordi det er en del af os, er det også med til at påvirke vores syn på verden, og derfor er det interessant at se, hvordan de ting ser ud.

– *Så megen vrede har et motto, der handler om, at kærligheden ikke kan artikulere sig selv.*

I Det mørke er der tre forskellige udsagn om kærligheden. Men når man læser bøgerne, handler historierne egentlig i lige så høj grad om kærlighedens modsætning, om kærlighedens fravær. Hvad betyder kærligheden for dig?

– Jeg bruger kærligheden som en form for udgangspunkt, et abstrakt nulpunkt. Jeg siger: Én af præmisserne for denne historie er, at kærligheden findes. Og uanset om historien så handler om manglende kærlighed, jalousi eller om hvad så helst, så er en af præmisserne stadig, at kærligheden findes.

– *Kan man sige, at Det mørke handler om kærligheden ved at pege på dens fravær i nogle konkrete situationer? Eller anderledes, med Karen Blixen sige, at selve længselen er pantet på, at det, vi længes efter, er til?*

– Den er flot. Men måske er det i virkeligheden omvendt for mit vedkommende. For hvis jeg som udgangspunkt har sagt, at kærligheden findes, så begynder længslen at blive interessant: Lad os se på, hvad denne længsel rummer af betydninger? Nu behøver vi ikke snakke om kærligheden, for vi har allerede fastslået, at den findes. Så kan vi begynde at kigge på det, der er rigtig interessant, nemlig længslen. Hvordan ser en længsel ud, hvordan er den bygget op, hvad består den af, hvad betyder den for det menneske, som er bærer af den, hvordan relaterer den sig til den længsel, som ligger lige ved siden af? Hvis man starter med at fastslå, at kærligheden findes, så er der en mængde betydninger, som ligger lige ved siden af, som man kan begynde at undersøge.

– *Når vi taler om novellen, »3«, i Det mørke, så må jeg sige, at i den bog synes jeg – i modsætning til stort set alle de andre fortællinger og noveller, du har skrevet – at én af dine for-*

tællere rummer en ømhed, og står ved sin ømhed?

– Der er da stor ømhed i »Eva«!

– *Ja, det er bare en perverteret ømhed. Og det kan man vel også godt sige, at den i en vis forstand er i »3«?*

– Jo, en perverteret ømhed, men det gør den jo ikke mindre øm. Hans ømhed er jo stadigvæk en ømhed, vi er i stand til at genkende.

– *Det, der så gør det perverst i »3«, er, at der er tale om et lig.*

– Jo, men det synes jeg egentlig ikke er perverst, sådan ser jeg det slet ikke. For mig er det ikke et lig. Kroppen er den elskede, der nu er død, hvilket jo er noget andet end et lig. Et lig er noget, som rummer en angst og en ren frygt. Altså: Det er klart, at historien skildrer et lig, men jeg synes ikke, det er det, den handler om. Jeg fortæller en historie, som kun kan fortælles, hvis vi får en vinkel på det, vi aldrig havde forestillet os. Derfor vælger jeg situationen med det afsjælede legeme, men jeg tillægger det aldrig egenskaber som lig. Jeg behandler aldrig nogen sinde kroppen som et lig, derfor får den heller ikke betydning af at være et lig. Det er i hvert fald meget, meget få steder, man tænker på den som et lig. Nej, man tænker på det som objektet for fortællerens følelser.

– *Moral er noget, dine noveller er blevet kritiseret for ikke at rumme. I Så megen vrede findes det famøse moralske korrektiv ikke: Hvorfor trækker du moralbegrebet ud af historierne?*

– Jamen, jeg synes ikke, det er interessant! Så snart der kommer en moralsk stillingtagen med i en bog, ved man, hvad den handler om. Så ved man, hvad den betyder og er allerede færdig med den.

– *På den anden side skriver du jo for læsere,*

som har moralbegreber, og det er deres moralbegreber, som anfægtes?

– Netop! Sammenstødet mellem læserens og bogens moral kan muligvis blive til et konstruktivt møde, men hvis jeg også kommer med en eller anden moral, så bliver det bare til en ligegyldig slåskamp. Moral er for mig at se noget fuldstændig personligt, som ikke kan bruges til andet end at slå hinanden i hovedet med, så snart det kommer ud i et socialt rum.

– Men kan man helt rense en prosafiktion for moralbegreber. En hvilken som helst historie rummer vel i sagens natur en morale?

– Det er klart. Det, jeg kan gøre, er at rense teksten så meget, jeg nu er i stand til. Og der ligger da også nogle implicite moraler i mine historier: At det grimme kan være det smukkeste, det smukkeste kan være det grimme, at betydninger hele tiden skifter – det er svært at sætte ord på, ikke?

– Men er prosaen ikke forpligtet på at komme med nogle bud på, hvordan tingene kunne være?

– Næh. Jeg synes ikke prosaen er forpligtet på noget som helst. Den skal bare være sig selv, men det skal den til gengæld også være. Den må være så væsentlig som muligt og kunne så meget som muligt på egne præmisser.

– Er én konsekvenserne af dén holdning ikke, at man ender med en meget eksklusiv digtning? Jeg tænker f.eks. på slutteksten i Så megen vrede, »Hav«: Det er svært for mig at se, hvad den egentlig handler om.

– Jo, man kan godt sige, at der er et eksklusivt element dér. »Hav« er en eksklusiv historie, fordi det er en historie, som ikke kommer til dig på nogen som helst måde. Historien siger faktisk til dig, mens du læser den, at der ikke er noget at hente hér.

– Og det kunne man også, hvis man er meget streng, sige om »Eva«. Den handler i virkeligheden ikke om ret meget?

– Ikke som handlingsforløb betragtet. Men der sker jo utrolig meget inde i hovedet på læseren. Jeg sætter jo en masse processer i gang i læseren, som ikke er sat i gang før, så det mener jeg ikke, man kan kritisere den for. Men eksklusivitet ... jo, man kan godt kritisere »Hav« og visse billeder generelt i mine historier. Det skyldes, at jeg prioriterer magi højt, og magi og eksklusivitet ligger altså nogenlunde lige op af hinanden. Jeg er dybt fascineret af at lave et punkt, hvor alle forklaringer stopper. I novellen »3« i *Det mørke* er der en fuldstændig absurd forklaring på, hvorfor mennesker er fascineret af delfiner: Delfinens øjes krumning ligner menneskets.

Forklaringen som sådan er jo sort snak, men for mig rummer den en magi, som ikke nødvendigvis gælder for andre mennesker. Det gætter jeg på, at det vil gøre. Der er en masse forskellige ting vedrørende tilværelsen, jeg deler med andre mennesker, så derfor kan jeg som regel godt gå ud fra, at min egen fascination vækker genklang hos læserne. Men jeg risikerer jo også at ramme ved siden af, det er klart.

Men nej, jeg er ikke bange for at blive eksklusiv, for en del af mit projekt er jo at ramme min læser. Jeg synes ikke, der er noget kedeligere end litteratur, der er så eksklusiv, at den lukker læseren ude og kun handler om sig selv. Det bliver sådan noget akademisk navlepilleri, som jeg synes er røvsygt.

Man kan dog også ville ramme sin læser så meget, så ofte og så hurtigt, at man skyder forbi målet: Midterhistorien i *Det mørke* er den sværest tilgængelige historie, jeg har skrevet, men det er til gengæld også – efter min mening –

den, der har mest magi.

– *Nu har vi talt om moralen, der jo er frygtelig moderne i disse år: Samtidig er der jo en anden position i litteraturen, som er meget typisk for 90'erne: Ironien. Douglas Couplands romaner, Generation X (1992) og senest Shampoo Planet (1994) skildrer børnene af 68'erne humoristisk, men samtidig uhyre ironisk. Herhjemme kunne man i dén forbindelse pege på Kirsten Hammann. Er du så ironiker i den forstand, vi netop har talt om? At tingene må og skal læses på forskellige planer, som ofte vil komme til at modsige hinanden. Kan man læse dine noveller ironisk?*

– Ironi er jo ikke uinteressant for så vidt som, at selvom man modsiger et udsagn, fjerner man jo ikke det oprindelige udsagn. Ironi er det, man kan underholde sig med, og udsagnet, som der bliver ironiseret over, er det, man kan tænke over. Desuden formår ironi nogle gange at blive et udsagn i sig selv, som taler om noget, der ellers ikke kan tales om.

– *Kirsten Hammanns roman, Vera Winkelvir, blev rost af anmelderne. Marie Tetzlaff skrev i Weekendavisen noget i retning af, at hér var en kultroman for 90'erne, og mellem linierne kunne man se, at hun mente, at der var tale om en ny prosaform. Tror du, det er den vej, prosaen skal gå? Altså i retning af det rene fragment?*

– Det er jo allerede sket, og det har jo også vist sig, at det er meget begrænset, hvad det kan. Nej, jeg tror, der sker det, at prosaens historier får en stadig større vægt. Jeg er selv utroligt gammeldags og umoderne, og dermed bliver jeg måske i stand til at være moderne. Verden består af historier, det må så også være en præmisse for, hvordan man skriver. Noget helt andet er, at de historier jo også i sig selv

skal have en histories kraft, noget ekstra. I *Victors Victor* er der en lille historie, der handler om at blive væk i en skov. Det er en lille historie, der ikke har nogen rolle i romanen ud over sit magiske punkt, den laver en sproglig finurlighed, som kan et eller andet. Og det bliver dén sproglige finurlighed, der går med som samlet del af vægten. Der kommer et magisk punkt, som får en betydning sammen med alt det andet for, hvordan den samlede stofmængde ser ud. Man begynder at acceptere fortællingen som præmisse. Det synes jeg allerede, man kan se.

– *Det er typisk for Det mørke, at fortællingerne bare holder op, de har ikke en decideret slutning: Handlingsforløbet standser, der er selvfølgelig en logisk og sprogligt funderet slutning i teksten, men det er ikke en klassisk slutning: Der er ikke en morale, der er ikke en knude, der løses, der er ikke en knude, som strammes til. Fortællingerne åbner sig.*

– Det er klart! Og det ligger sådan set også i *Så megen vrede* og i *Victors Victor*. Det ligger sgu' i alle de historier, jeg skriver, at nok har de et begyndelses- og et slutpunkt, men ikke en begyndelse og en slutning i traditionel forstand. Det har noget at gøre med den form for realisme, jeg er inde i: Man kan jo ikke tale om, at virkeligheden har et start- og et slutpunkt. Virkeligheden begynder og slutter, hver gang vi vælger det. Når vi ser tilbage på en periode i vores liv, siger vi: Der var en periode, der startede dér og sluttede dér, men det er nogle valg, vi gør os. Vi kunne lige så godt vælge nogle andre steder og så argumentere for dét. Det er klart at i en hvilken som helst af mine historier, er der en indre logik, som gør, at vi lige præcis starter dér og lige præcis slutter dér. De har deres eget lille system, som gør, at de hverken kan være længere eller kortere. Hvis ikke de havde det – hvis

man fornemme, at historien kunne være anderledes – ville man blive røvirriteret som læser.

– *Noget, jeg gerne vil holde fast i, er dine figurers selviscenesættelse, som er meget tydelig i mange af dine fortællinger, specielt i Det mørke, hvor vi har tre jegfortællere, der iscenesætter sig selv ved hjælp af deres sprog: Der er nogle ting, de fortier, men der er også nogle ting i deres sprog, der røber dem. Det handler om bedrag og selvbedrag. Kan man vælge sig sin egen historie?*

– Jamen, det gør man jo hele tiden! Det, Svend Aage Madsen skriver på, det er, at det, vi alle sammen gør, er »at fortælle menneskene«. Vi fungerer i forhold til myter på vidt forskellige niveauer, og vi forholder os fuldstændig konkret til dem. Vi slår ikke vores forældre ihjel, når vi hader dem i puberteten. Hvorfor gør vi ikke det? Hvis vi er heldige at gøre det, inden vi er fyldt 15, bliver vi ikke engang dømt for det!

Det er fordi, vi har en myte, der hedder, at man må ikke slå sine forældre ihjel! Jeg tror, at iscenesættelse er én af vores måder at være til på. Altså noget af det, der er kendetegnende for et menneske. Som eksempel bruger jeg altid det forhold, at man som barn syntes, det var pinligt, når ens venner mødte ens forældre! Og så vidt jeg kan forstå, synes vi, det er pinligt, fordi vi er på én måde, når vi er sammen med vores venner, og på en anden måde, når vi er sammen med vores forældre. Som barn er man meget hårdt moralsk funderet, men som voksen lærer man, at man får mest ud af livet ved at bruge

nogle af sine sider sammen med nogle mennesker og andre sider sammen med andre mennesker. Så man vælger, og det er også derfor, at *Victors Victor* hedder *Victors Victor*. Vi får kun *Victors Victor*, ikke hans mors *Victor* eller nabovens *Victor*. Og så må vi se, hvad vi kan bruge det til. Kan vi forstå ham ud fra hans egne ud-sagn?

– *Men bliver det hele – når vi er kommet så langt – så ikke til tomme, eksklusive fortællinger, der ikke handler om ret meget?*

– Nej. Fordi tingene betyder jo noget! De betyder noget for os.

– *Vi har talt om, at du skriver i en form for forlængelse af den realistiske tradition. Du styrer dine tekster stramt og dermed også læseren meget hårdt. På den måde er du meget formbevidst. Kompositionen er uhyre tydelig i novellerne, et fortælleelement i sig selv.*

– Ja, det er sandt, men kun til dels, for når jeg sidder og skriver, ved jeg aldrig, hvad historien slutter med. Mens jeg sidder og konstruerer, er jeg samtidig ikke klar over, hvor stoffet bringer mig hen, fordi jeg jo gerne vil ud i nyt land – hver gang, helst – og så kan jeg jo ikke planlægge noget, for dermed har jeg allerede afskåret mig fra at komme et nyt sted hen. Så jeg er nødt til at være dum som en nyfødt baby igennem hele processen. Samtidig må jeg selvfølgelig være meget bevidst om, hvad jeg laver. Og det er det store, mystiske punkt: Hvordan det lader sig gøre at vide og glemme samtidig. Men det lader sig åbenbart gøre: Jeg har jo gjort det.

Jeg har været i seng med en indretningsarkitekt!

Lejligheden kedede mig, samtidig med at jeg var for doven og ikke orkede at finde en ny, selv om jeg jo før eller siden må til det, og heller ikke selve flyttearbejdet med at rydde op i alle de gamle papirer og pakke bøger ned o.s.v. Så jeg besluttede mig til at fylde mit hjem med planter af alle mulige slags, ringede til et firma, der normalt lejer planter ud til erhvervsejendomme og bad dem fortælle mig, hvordan den slags foregår. Det gjorde de så: Normalt kommer der en indretningsarkitekt ud til stedet, der så sammen med lejeren planlægger hvor, hvilke, hvor længe og for hvor meget.

Det passer mig fint, sagde jeg, og et øjeblik efter stod hun i min døråbning, den smukkeste indretningsarkitekt, jeg nogen sinde har set. Langt brunt hår, der var en anelse uglet, og det vidste hun åbenbart, for hun undskyldte og sagde, hun var cyklet herhen. Hun foretrak at cykle, hvis ikke der var for langt; dels for at spare på miljøet (det sagde hun), dels for at få rørt sig lidt. Blå øjne, høje kindben, lidt lille, men på en sexet måde, og oven i det, var hun så direkte i sit blik, at jeg for det meste måtte slå øjnene ned. Det er begrænset hvor meget, jeg kan rumme ad gangen, og sådant et blik, der på én gang lægger hele sin person frem, er mere end jeg kan klare. Det er nemmere med de generte, de giver kun en lille smule fra sig af gangen, så man ligesom selv skal samle det til et hele. Det kræver kun tålmodighed, og tålmodighed har jeg masser af. Af hende her, fik jeg ikke megen tid til min rådighed. Hun kastede det hele i hovedet på mig med det samme.

Selve planlægningen med planterne gik også temmelig hurtigt, men når vi gik igennem rummene og snakkede og pegede og diskuterede, og når hun forklarede mig om de enkelte planters krav og særpræg og viste mig billeder fra sit lille sorte katalog, strejfede hendes øjne mig hele tiden på en måde, der indikerede, at hun ikke fandt mig utiltrækkende. Og selv havde jeg også svært ved at holde mig tilbage. Der var et eller andet over hende, der gav mig en næsten uimodståelige lyst til at røre ved hende. Hver gang hun stillede sig op foran mig og pegede og forklarede, kunne jeg næsten ikke styre min hånd, der ville frem og stryge hende over ryggen. Og da vi kun manglede soveværelset og gik hen imod døren, opgav jeg og lod min hånd gøre som den ville. Det gjorde den så. Og hun stoppede midt i sin bevægelse, stod helt stiv et øjeblik, og min hånd fortsatte ned over lænden og fandt sig først til rette på hendes ene balle. Langsomt, så min hånd ikke flyt-

tede sig, vendte hun sig om imod mig og kyssede mig, meget vådt og meget lidenskabeligt, fuldstændig som jeg havde forestillet mig, hun ville kysse.

Det mest morsomme var, at da vi så stod og pillede tøjet af hinanden inde i soveværelset, kunne jeg se hendes øjne, der lige var en tur rundt i lokalet. Det kalder jeg professionalisme; ikke at kunne lade være med at arbejde, selv på sådan et tidspunkt.

Da hun gik et par timer senere – sikkert bryggende på, hvad hun skulle sige til firmaet, der jo måtte undre sig over at det kunne tage så lang tid, men hun kunne vel altid påstå, at jeg havde været besværlig og ikke kunne bestemme mig – sagde jeg til hende, at hun ikke behøvede sende folk ud med planterne alligevel.

Jeg synes pludselig ikke lejligheden var så kedelig længere.

Men af en eller anden grund, jeg overhovedet ikke kan gennemskue, føler jeg et stik af skyld. En vag men vedholdende anger.

Engang, som barn, blev jeg væk i en skov og gik og kaldte, råbte så højt jeg kunne på mine forældre, men de har sandsynligvis været langt væk og har ikke hørt mig. Jeg råbte så højt at det gjorde ondt i halsen, men ingenting skete. Jo mere jeg råbte, jo mørkere blev det. Og jo mørkere det blev, jo højere blev træerne, og stammerne voksede sig tykkere og tykkere, indtil de næsten rørte ved hinanden og lukkede mig inde. Jo mere jeg ledte efter stien, jo mindre blev afstanden mellem træerne. Men på et tidspunkt, mens jeg råbte, lød det pludselig som om der var to stemmer, som om der var nogen der svarede mig, et ekko, måske, men jeg holdt vejret og lyttede.

Så hørte jeg det igen, en anden, der råbte, men det lød fuldstændig som mig selv. Jeg gik efter lyden, og omme bag et stort træ, stod der en lille pige. På min alder, min højde, samme farve jakke, samme hue, samme snot i næsen.

Selvfølgelig er det kun et spørgsmål om tid, før to børn, der er blevet væk i en skov, møder hinanden.

Historien om kvinden, der ville være kunstner

Jeg har ladet mig masseproducere.

Alle i dag ved jo at originaliteten er død, og at der skal andre ting til.

– Det individuelle følelsesplatteri

– Kønnen

– Frigørelsen fra seksualiteten og rejsen ind i jorden

Passé !!!

Man er jo en fuldstændig afspejling af tiden og samfundet!

Hun havde været forudseende. På mange måder. Børnene havde hun sendt på sommerlejr. 5 uger havde hun til sin rådighed. Og manden på fuglefrednings-ekspedition på vej op i Sverige. De havde sammen besluttet at det var nu. At de skulle realisere sig selv, inden de døde indeni. De var enige i denne sag. Hun var bare mere tidssvarende, vidste hun.

Hun havde længe sparet sammen til dette ønske. Hun var træt af at være:

mor

hustru

og en middelmådig kunstner.

Nu ville hun vise dem, at også hun vidste, hvordan det hele hang sammen. Med sin egen krop havde hun sat sig for at være konsekvent.

Jo, hun havde forberedt sig. Men hun havde også været heldig. Hun havde ikke mistet sin sociale indsigt. Tværtimod. Hun vidste, da hun modtog alle pengene, at de skulle bruges rigtigt. Ellers havde hun jo heller ikke kunne skjule det. Det var besvær nok i forvejen. Gennem de sidste 3 år havde hun samlet materiale. For der skulle være rigeligt. Man må jo regne med et vist spild. Hun havde sagt, hun så en psykolog, og de havde været så glade på hendes vegne. De syntes, hun virkede så glad for det. *Glad* – hun var overstrømmet. Det skulle lykkes for hende.

Det kostede en del. Produktionsomkostninger kaldte hun det. Og så var der Kunstselskabet. Midt i centrum – af kunstens etablerede avantgarde. Hvis der er noget der hedder sådan. Men stedet var perfekt. Og objekterne var ved at være parate – de vejede knap 3 kilo stykket. Ikke helt nok endnu. Men så var der jo også omkring 30 af dem. Et par stykker var mislykkedes, men det var faktisk indregnet. Så nu skulle dagen bare komme. Hun havde snart alt parat. Pressen var inviteret, det var jo meget vigtigt. Og TV 2. Og hun ville blive hørt. *Hendes livsværk* ville være skelsættende og revolutionært, og et eller andet sted vidste hun, at det ville give genklang. Også det almindelige menneske ville kunne nikke genkendende.

Hun er parat. Alt er på plads. Hun ved det bliver, som hun havde forestillet sig, at det var det, hun mente, da de snakkede om selvrealisering. At han mente en udfordring at skulle klare. Og at hun vidste, at det handlede om noget større. At nå ind til ilden og lade den flamme op og brænde og brænde og brænde alting ned og stå op igen. Forvandling. Handlede det om. At forvandle tiden. At vise folk at sådan *er* tiden, og så vil den også være sådan, hvis man kan sige det, og det ved de jo et eller andet sted. Hun viser dem det bare.

Hun kan se det for sig. Det store lyse rum, alle pressefolkene, fotografene med deres blitz. Kameramænd, og kunstfolk. Hun vil være sød og venlig og svare på alle spørgsmål med en rund og rolig stemme, og ikke lade sig gå på af støjen. Og de vil sige, at de aldrig har set noget lignende. Og det vil de skrive, og fortælle hende, og hun vil svare, at det er et eksperiment, der synes at være lykkedes. Roligt og venligt. Og der vil være hvidvin til alle. Og til interesserede et katalog til salg. Med alle 28 stks.. *Uden titel* vil der stå udenpå, og så bare hendes data bagerst. Intet andet. Ikke engang et billede. Og de vil sikkert spørge hende om det er vigtigt, at der er nøjagtig 28, og hun vil svare, at de 28 er eksempler på uendelig mange, men at der jo også er grænser for, hvad der er muligt. Hun kan forestille sig, at der er en larm nu uden lige. At der lyder høj gråd, når først en begynder, begynder de andre jo også. Sådan er det jo stadig. Hun vil indskyde, at hun har gjort sit med denne her udstilling, at folk gerne må tolke som de vil, at hun ikke har svarene. Hun har sikkert også nok at gøre med at passe på. Ikke fordi hun har tænkt sig at fare rundt, næh, hun vil gå stille rundt og sørge for at tingene

fungerer rigtigt. At temperaturen er rigtig. Der skulle jo nødig ske noget med nogen. Hun forestiller sig et stille hysteri. At objekterne, eller hvad hun skal kalde dem, vil blive trætte og falde i søvn, at de vil vågne og skribe og køre sig trætte og falde i søvn igen. De får deres mad som hele tiden, og de har hver deres glasbox, så det er i orden. At det vil være helt i tiden og også have det der poetiske islæt, hun godt kan lide. Livet der vågner og skriger og slukkes. Ilden.

Mixed Media. 28 stks. spædbørn. Regelmæssigt placeret i rummet. Enkelt og smukt.

Krop, glas, plastik, bomuld.

De skal være nøgne. Naturlige. Blottede. Hun må sørge for at der er varmt nok, der skulle jo nødig ske noget med nogen, det er jo ikke meningen. Men det ved de jo nok godt. De er jo lige så meget i tiden. Det er bare hende, der denne gang taler tidens sprog, højt og tydeligt vil hun tale denne gang.

Bidragydere i dette nummer

Mads Brenøe, f. 1968, bor i København: Novellesamlingerne *Så megen vrede* (Lindhardt & Ringhof, 1993) og *Det mørke* (Lindhardt & Ringhof, 1994).

Jakob Ejersbo, f. 1968, bor i Århus: Debut.

Magdalene Kidholm, f. 1963, bor i Århus: Digte i *Hvedekorn*.

Carsten René Nielsen, f. 1966, bor i Århus: Debut med digtsamlingen *Mekaniker elsker maskinsyerske* (Borgen, 1989). Har senest udgivet digtsamlingen *Nyborg Færdhavn, lørdag* (Borgen, 1995).

Kathrine Ærtebjerg, f. 1969, bor i København: Digte i *Hvedekorn*.

Knæskade

Når knæskallen og nederste del af lårbensknoglen
ikke længere ved, at de forbinder
dette sted med et andet
slides knæets bruske til en fugl
der vil hakke et sår, et hul helt ind
til dine rastløse knogler.

Nej, det nytter så ikke at gå
jeg har sagt dig det så ofte:

Når fuglene vågner, er det dagene
og ikke du, der må gå.